

נמשכת שיירה

דף שיח בנושא רצף העליות לארץ ותרומתן לחברה הישראלית

פתיח – נסתדר כקבוצה במעגל. אחד המשתתפים יקריא את השאלות וכל מי שתשובתו לשאלה חיובית יצעד צעד אחד אחורה (מחוץ למעגל): האם נולדת בחו"ל? / האם לפחות אחד מהורייך לא נולד בארץ? / האם לפחות אחד מהסבים/סבתות שלך לא נולד בארץ? / האם לפחות שניים מהסבים/סבתות שלך לא נולדו בארץ? / האם הוריהם של הסבים והסבתות לא נולדו בארץ?

נתבונן בפיזור שנוצר בחלל – עד כמה אנו שונים זה מזה?

נתיישב חזרה לשיחה קצרה:

האם הפיזור הזה מייצג את פני החברה הישראלית? באיזה מובן? (מה חסר?) מה ההשפעה של ריבוי הזהויות על החברה הישראלית? כיצד מתבטאת השונות בינינו? האם היא רלוונטית לחברה הישראלית כיום?

החברה הישראלית ברובה היא חברת מהגרים. אנשים שבחרו לעלות לארץ. העלייה לארץ נמשכת זה דורות רבים ועד ימינו. אילו עליות הן מפורסמות ומוכרות לכם? מה הופך אותן לכאלו? (בדף למנחה נמצא פירוט העליות השונות.) האם ישנו הבדל בין עלייה שהתרחשה לפני קום המדינה וכיום?

ארץ ישראל זקוקה לא למהגרים סתם, אלא לחלוצים, וההבדל ביניהם פשוט: המהגר בא לקחת מהארץ, החלוץ בא לתת לארץ, לפיכך אנו תובעים זכות בכורה לעלייה החלוצית.

דוד בן גוריון

שאלות לדיון:

- האם אתם מסכימים עם דוד בן גוריון?
- האם הדברים נכונים לתקופה מסוימת או שהם נכונים תמיד?
- איזו עשייה חלוצית יש בעליות שאתם מכירים? בעליות של ימינו?
- האם העלייה של המשפחה שלכם הייתה עלייה חלוצית?
- האם יש דמות אחת לחלוץ, או יכולות להיות לדמות זו מגוון פרשנויות?

לפניכם שלוש תמונות שונות של סיפורי עלייה:

- האם אחת מהן מספרת גם את הסיפור של משפחתכם?
- מהן התחושות שעולות מתוך התמונות?
- האם הסיפור שלהן חדש או ישן?
- במה הסיפור הזה רלוונטי לנו? אילו מסרים אנחנו יכולים לקבל מתוך הסיפור?

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

נמל חיפה - חלוצים מאנגליה הגיעו ארצה באונייה "מטרואה". צילום: זולטן קלוגר, 1945

אשתאול - עולים בעבודת נטיעה. צילום: יעקב רוזנר, 1945

ילדים מעליית הנוער מגיעים ארצה לכפר הנוער בן שמן. צילום: פרנץ זיס, 1940

מהן המשימות המשמעותיות שיש לעולים בהגיעם לארץ? האם משימות אלה הן לטובתם כפרטים או לטובת החברה?

נקרא את דבריו של ברל כצנלסון:

הכשרה חקלאית וידיעת העברית – המביאים אתם את שתי אלה, המה יבואו ברכוש גדול. ובאלה גם יבחנו ויתנסה החלוץ העתידי, באימוץ הרצון וכוחות הגוף והנפש לרפוש לו קנינים אלה. עזרה במובן זה הניתנת על ידי ציבור חברים היא העזרה הכי-אנושית, הכי-חיובית. אולי זו היא העבודה הכי-פורה היכולה להיעשות בשנים אלו. אותה התנועה אשר תעבוד את העבודה הזאת – יהיה שכרה ההיסטורי רב. ובעבודת הכשרה זו, בסידור תנועת העליה, בקשרים חיים עם תנועת העבודה בארץ, עם ציבור הפועלים המאוחד, תמצא לה תנועת החלוצים את דרכה, "הדרך העולה ציננה", דרך היצירה האישית של העתיד העברי.

ברל כצנלסון תשרי, תרע"ח

מדור חינוך – לאנשי חינוך והדרכה: <http://www.kkl.org.il/youth-and-education>

חלון ירוק – אתר קק"ל לצעירים: <http://www.greenwin.kkl.org.il>

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

שאלות לדיון:

- האם אתם מסכימים עם התשובות של ברל לשאלות שעסקנו בהן?
- האם עולים נדרשים להשתלב בחברה שאליה הם מגיעים? מהי המשמעות של שילוב זה?
- האם האחריות על השילוב היא של העולה או של החברה המקבלת?
- האם תוכלו להצביע על תרומתן של העליות השונות לחברה הישראלית, בעבר ובהווה?

הרי הנגב כולו מורכב מיהודים שהגיעו מארצות האסלאם ובלעדיהם לא היה נגב וגם לא גליל. בעצם, אבות אבותיי יישבו את הנגב, יישבו את השממה ומימשו את הערכים של התנועה הציונית אחד לאחד

ארלה כהן

שאלות לדיון:

- עד כמה נוכח סיפור ההתיישבות בנגב בסיפור האישי שלכם?
- מה מייחד אותו?
- עד כמה הסיפור הזה מדובר ועד כמה הוא צריך להיות מדובר?
- האם אנחנו מתייחסים באותה חשיבות ליישובים שהוקמו לפני קום המדינה ולאלו שהוקמו אחריו?
- כיצד סיפורים כאלה גורמים לכם להרגיש?

לסיכום:

כל עלייה הביאה איתה צבע שונה, ערכים, מסורות, טעמים ותרבויות שונים אלה מאלה. החברה הישראלית נבנית מתוך פסיפס רחב של עליות שונות שבנו את החברה מראשית ימי המדינה ועד ימינו. העליות השונות ממשיכות לעצב את דמותה של החברה ואת השיח הפנימי המתקיים בה.

סיפורם של העולים הוא הסיפור של כולנו, ודרכו אנחנו יכולים לבחון את החברה כולה.